

**GUIA DOCENT CURS
2020-21**

FITXA TÈCNICA DE L'ASSIGNATURA DE MÁSTER

Dades de la assignatura	
Nom	Veritat i raó. «Ment, Ciència i Societat: Qüestions Actuals».
Codi	M30105
Titulació	MU en Recerca en Filosofia i Estudis Humanístics
Tronc	Filosofia
Semestre	1r Semestre
Horari	Dimarts, de 19:00 h a 21:00 h
Descriptor	Troncal Filosofia. Optativa Humanitats
Crédits ECTS	5
Professors/as	Dr. Ricardo Mejía Fernández

Docent	
Nom	Dr. Ricardo Mejía Fernández
Departament	Filosofia i Humanitats
Despatx	4t pis
e-mail	rmejia@filosofia.url.edu
Telèfon	663261441
Horari de Tutories	Dimarts de 16:00 h a 18:00 h (cita prèvia)

DADES ESPECÍFIQUES DE L'ASSIGNATURA

Contextualització de l'assignatura.
Objectius L'articulació ment-ciència-societat s'ha vist problematitzada en les darreres dècades entre les postures realistes i constructivistes relatives a la veritat i la ment. L'alumnat, a partir de l'estudi i la participació en el desenvolupament de les diferents unitats temàtiques, es podrà introduir de manera més general en el treball investigador autònom i adquirir els coneixements i les competències fonamentals per dur a terme una reflexió transdisciplinària i contemporània pròpia dels estudis de màster. A més, es facilitarà que l'alumnat conegui els models i les teories sobre la veritat que, al començament del segle XXI, s'han vist capgirades per les introjeccions i manifestacions socials i polítiques, que modifiquen el seu plantejament a cada moment en la pluralitat de les ciències. En conseqüència i a arran de qüestions de màxima actualitat que tractarem al nostre curs, l'alumnat disposarà de les eines i les claus de recerca per preguntar-se fenomenològicament pel nucli de veritat que

pot resistir la societat de control, a fi de treure profit a l'experiència humana irreductible en una era del *big data* i de medicalització de la societat.

Competències - Objectius

Competències de l'assignatura

Generals

CG-1 Proporcionar a l'alumnat el necessari esperit crític que tota recerca rigorosa exigeix per naturalesa.

CG-2 Aprendre a comunicar als altres investigadors els resultats de la seva recerca i a acceptar les crítiques constructives.

CG-3 Que l'alumnat aprengui a fer-se càrrec dels continguts i de la importància de les recerques d'altri i a rebre-les amb esperit crític, tot sabent comunicar la seva reflexió de forma constructiva i dialògica.

CG-4 Que l'alumnat aprengui a formar-se un pensament propi, articulat i crític, a partir de l'estudi acurat de temes i qüestions tant tradicionals com actuals.

CG-5 Que l'alumnat sigui capaç d'analitzar, jutjar i enraonar la societat actual, en la seva concreció, tendències i expressions polítiques, tecnològiques i científiques.

CG-5 Que l'alumnat rebi una cultura tecnològica i científica en diàleg amb les humanitats.

CG-6 Que l'alumnat pugui tenir accés a la llengua o llengües originals dels autors estudiats.

Específiques

CE-1 Permetre a l'alumnat l'aprofundiment d'alguns dels coneixements específics adquirits en el Grau (Llicenciatura), sigui de Filosofia o d'Humanitats.

CE-2 Que l'alumnat pugui prendre, per tant, les seves primeres decisions de cara a la seva especialització.

CE-3 Que l'alumnat pugui fer servir la cerca autònoma de fonts primàries i secundàries

CE-4 Que l'alumnat pugui assolir competències en la consulta de repertoris bibliogràfics digitals i en els índexs d'impacte i qualitat de les publicacions científiques.

CE-5 Que l'alumnat pugui desenvolupar la capacitat general d'expressió oral i escrita.

CE-6 Que l'alumnat pugui fer pugui excel·lir en l'ús de tècniques específiques de redacció de treballs d'investigació.

CE-7 Que l'alumnat pugui assolir la capacitat d'estructuració formal dels treballs de recerca (l'ordre en la investigació i en l'exposició)

CE-8 Que l'alumne pugui assolir un nivell correcte i apropiat de llenguatge especialitzat, el domini del vocabulari, el coneixement de la terminologia dels autors estudiats, la capacitat de reproduir-lo i també de fer-ne una apropiació crítica.

BLOCS TEMÀTICS I CONTINGUTS

Continguts –Unitats Temàtiques

UNITAT 1: Introducció

Tema 1: Preliminars

1.1 Ment

1.2 Ciència

1.3 Societat. Articulació.

UNITAT 2: Articulació ment-ciència-societat

Tema 2: Coneixement i poder

- 2.1 Concepte de «biopolítica» (Foucault, Esposito, Deleuze). Crítiques.
- 2.2. Epistemicidi i revolució cognitiva en les teories actuals de la veritat.
- 2.3. El «dataïsme» i l'era numèrica/artificial.

Tema 3: Un cas actual: la medicalització

- 3.1. El «biopoder» i la veritat.
- 3.2. Història política de la medicalització.
- 3.3. Medicalització biòtica vs. Medicalització biopolítica.

Tema 4: Relació amb la cultura

- 4.1. El concepte de «cos tecnològic».
- 4.2. «Tecnociència» i «tecnocultura»: malentesos d'uns conceptes.
- 4.3. La medicalització de la cultura i transcendència de la vida.

UNITAT 3: Veritat en clau contemporània

Tema 5: Veritat, bioveritat i post-veritat

- 5.1. «Bioveritat» i neurociències cognitives.
- 5.2. «Post-veritat»: acreditació de la veritat? Abús del prefix «post».
- 5.3. La teoria crítica de la veritat. La ciutat, necessària per justificar la veritat?
- 5.4. L'amor i la veritat: la transcendència que obre el logocentrisme.

METODOLOGIA DOCENT

Aspectes metodològics generals de l'assignatura

Metodología Presencial

La metodologia docent que es farà servir a l'assignatura es concreta en:

Treball a l'aula:

1. **Classes magistrals.** Les classes magistrals fan referència a l'exposició per part del professorat dels continguts teòrics de l'assignatura, l'orientació de l'alumnat sobre lectures bàsiques i avançades així com fonts d'informació complementària i l'establiment de pautes i claus per a la realització de les tasques teòriques i pràctiques.
2. **Avaluació Contínua.** L'avaluació és una part integrada en el procés d'ensenyament-aprenentatge. En aquesta assignatura es realitzarà una avaluació contínua que combinarà el lliurament i la presentació de tasques amb el desenvolupament de proves objectives (escrites). Alhora, el professorat donaran feed-back dels progressos de l'alumnat.

Treball o activitats fora de l'aula:

3. **Treball autònom de l'alumnat.** El treball autònom de l'alumnat consisteix, d'una banda, en la **lectura de textos** seleccionats i en l'elaboració de esquemes, guions, mapes conceptuals, etc. a partir dels mateixos; i, d'altra banda, en la **preparació dels treballs individuals**, especialment, orals i escrits que seran avaluats tal i com es diu posteriorment.
4. **Tutories.** Tot l'alumnat tindrà la possibilitat de sol·licitar tutories individuals o grupals, prèvia cita, amb el professorat. Aquestes tutories podran estar dirigides a resoldre dubtes tant de contingut com d'elaboració de les tasques.

RESUM HORES DE FEINES DE L'ALUMNAT			
MODALITAT PRESENCIAL (125 horas)			
Treball a l'aula		Treball o activitats fora de l'aula	
Classes magistrals	Exàmens, Tutories i Presentacions	Preparació d'activitats	Recerca personal
30 h	10 h	30 h	55 h
CRÈDITS ECTS:			5

AVALUACIÓ I CRITERIS DE CALIFICACIÓ

MODALITAT PRESENCIAL		
Activitats d'avaluació	CRITERIS	PES
-Treball de síntesi sobre alguns continguts del curs, concertat amb el professor i sota el seu seguiment tutorial.	-Ús adequat de fonts textuais: textos filosòfics de referència. -Organització textual i temàtica. -Capacitat de plantejar problemes al voltant de les qüestions actuals de la ment, la ciència i la societat, tot articulant respostes filosòfiques adequadament argumentades.	70%
-Almenys una exposició a l'aula d'una de les teories contemporànies de la veritat.	-Claredat expositiva. -Estructura lògica de l'exposició. -Ordre conceptual de l'exposició. -Suggerir problemes.	20%
-Participació activa i productiva en els diàlegs filosòfics suscitats a l'aula.	-Capacitat de escolta, empatia, comprensió de posicions alienes divergents. -Capacitat de suggerir preguntes, respostes, alternatives, objeccions, amb sentit de l'oportunitat. -Capacitat per al diàleg específicament filosòfic. Ús correcte de vocabulari filosòfic.	10%

CONVOCATÒRIA EXTRAORDINÀRIA:

Els criteris d'avaluació són els mateixos que a la convocatòria ordinària, de manera que cal guardar totes les activitats d'avaluació considerades en el curs. Es guardaran les notes de les activitats realitzades, a l'espera de que es realitzin les activitats pendents. En aquesta avaluació s'aplicaran els mateixos criteris que a l'avaluació ordinària.

BIBLIOGRAFIA

Bibliografia Bàsica

- Arendt, H. *Verdad y mentira en la política*, Buenos Aires: Adriana Hidalgo, 2014.
- Byung-Chul, H. *Psicopolítica*, Barcelona: Herder, 2014.
- Castoriadis, C. *La institución imaginaria de la sociedad*, Buenos Aires: Tusquets Editores, 2007.
- Conrad, P. *The medicalization of society. On the transformation of human conditions into treatable disorders*, Baltimore, MA: The Johns Hopkins University Press, 2007.
- Corominas, J. & Vicens, J. A. «L'època de la postveritat», *Perifèria*, 5, 2018.
- Deleuze, G. (2006), «Post-scriptum sobre las sociedades de control», *Polis. Revista Latinoamericana*, 13, 2006.
- Echeverría, J. «De la filosofía de la ciencia a la filosofía de la tecnociencia», *Δαιμων. Revista Internacional de Filosofía*, 50, 2010, pp. 31-41.
- Esposito, R. *Comunidad, inmunidad y biopolítica*, Barcelona: Herder, 2009.
- Foucault, M. «Crisis de la medicina o la crisis de la antimedicina», *Revista Cubana de Salud Pública*, 44, 1, 2018, pp. 172-183.
- Foucault, M. *Historia política de la verdad. Una genealogía de la moral*, Madrid: Biblioteca Nueva, 2016.
- Foucault, M. *El nacimiento de la clínica, una arqueología de la mirada médica*, México, D. F: Siglo XXI Editores, 2001.
- Foucault, M. *La verdad y las formas jurídicas*, Barcelona: Gedisa, 1996.
- Foucault, M. «Historia de la medicalización», *Educación médica y salud*, 11, 1, 1977, pp. 3-25.
- Gallagher, S. *How the body shapes the mind*, Oxford: Oxford University Press, 2005.
- García del Muro, J. *Goodbye, veritat!*, Lleida: Pagés, 2018.
- Hierro Pescador, J. *Filosofía de la mente y de la ciencia cognitiva*, Madrid: Akal, 2005.
- Hobbs, S. & Chiesa, M. «The myth of the "cognitive revolution"», *European Journal of Behavior Analysis*, 12, 2, 2011, pp. 385-394.
- Husserl, E. *La filosofía, ciencia rigurosa*, Madrid: Encuentro, 2009.
- Lowe, E. J. *Filosofía de la mente*, Barcelona: Idea Books, 2000.
- Mejía Fernández, R. *Pensar la Inteligencia Artificial. El legado de Hubert Dreyfus en fenomenología*, Aula Magna - McGraw-Hill Interamericana, 2020 [en impremta].
- Mejía Fernández, R. «Caldrà una fenomenologia de l'amor? Un esbós a partir d'Emmanuel Lévinas i Jean-Luc Marion», *Comprendre. Revista Catalana de Filosofia*, 2020 [en impremta].
- Mejía Fernández, R. *El giro fenomenológico en las neurociencias cognitivas: de Francisco Varela a Shaun Gallagher*, Barcelona: Edicions S. Pacià, 2019.
- Mejía Fernández, R. «El naturalismo no-reduccionista de la mente en Thomas Nagel. Una lectura de La mente y el cosmos», *Comunicació*, 136, 2019, pp. 25-48.
- Mejía Fernández, R. «Una lectura perspectivista de la neurofenomenología:

Francisco Varela y Ronald Giere», *Investigaciones Fenomenológicas*, 14, 2017, pp. 167-190.

- Miller, G. A. «The cognitive revolution: a historical perspective», *Trends in Cognitive Science*, 7, 3, 2003, pp. 141-144.
- Nicolás, J. A. & Frápoli, M. J. *Teorías contemporáneas de la verdad*, Madrid: Tecnos, 2012.
- Ransom, T. G. & Gallagher, S. «Institutions and other things: critical hermeneutics, postphenomenology and material engagement theory», *AI & Society*, 2020, doi: <https://doi.org/10.1007/s00146-020-00987-z>
- Romero, J. & Mejía Fernández, R. «La teoría antropológica de Jürgen Habermas. Un naturalismo débil entre Kant y Darwin», *Cuadernos Salmantinos de Filosofía*, 46, 2019, pp. 113-140.
- Rorty, R. & Habermas, J. *Sobre la verdad ¿validez universal o justificación?*, Buenos Aires: Amorrortu, 2013.
- Rubén Blanco, J. «Las relaciones entre ciencia y sociedad: hacia una sociología histórica del conocimiento científico», *Política y Social*, 14, 15, 1993-1994, pp. 35-45.
- Sousa Santos, B. *Justicia entre saberes. Epistemologías del Sur contra el epistemicidio*, Madrid: Morata, 2017..

Bibliografía específica

-Es presentará a l'inici de cada tema.

- Ferraris, M. *Postverità e altri enigmi*, Bolònia: Il Mulino, 2017.
- Gadamer, H.-G. *Verdad y método*, (I-II), Salamanca: Sígueme.
- Heidegger, M. *La pregunta por la técnica* (1954). Edicions diverses.
- Heidegger, M. *De la esencia de la verdad* (1943). Edicions diverses.
- Henry, M. *Yo soy la verdad*, Salamanca: Sígueme, 2005.
- López-González, H., Guerrero-Solé, F. & García-Jiménez, L. «La representación de la tecnología: tecnocultura, empoderamiento y transformación social», *Journal of Spanish Cultural Studies*, 16, 2, 2015, pp. 1-16.
- Mejía Fernández, R. «Foucault y el concepto biológico de raza: entre el poder y la ciencia», *Relecciones*, 2, 2015, pp. 77-94.
- Morin, E. *Introducción al pensamiento complejo*, Barcelona: Gedisa, 1994,
- Quintanilla, M.A., Parselis, M., Lawler, D. & Sandrone, D. (2017). *Tecnologías entrañables: ¿es posible un modelo alternativo de desarrollo tecnológico?*, Catarata, 2017.
- Quintanilla, M. A. *Tecnología: un enfoque filosófico*, Madrid: Fundesco D. L., 1989.
- Tomàs d'Aquino, *Quaestiones disputatae: De veritate*. Edicions diverses.
- VV.AA. Sopa de Wuhan. *Pensamiento contemporáneo en tiempos de pandemias*, Buenos Aires: ISPO, 2020.
- Vattimo, G. *Adiós a la verdad*, Barcelona: Gedisa, 2010.
- Žižek, S. *¡Pandemia! La covid-19 estremece al mundo*, Barcelona: Anagrama, 2020.
- Zubiri, X. *El hombre y la verdad*, Madrid: Alianza Editorial, 1999.